

Protokół

obrad sejmowych z dnia 28. Lutego 1866.

Posiedzenie trzydzieste dziewiąte.

Obecni: Marszałek xiążę Leon Sapieha.

Sekretarze: Kulczycki, Paszkowski i Ludwik hr. Wodzicki.

C. k. Komisarz rządowy: radca dworu Possinger.

Posłów obecnych na początku 120, w ciągu posiedzenia 130.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 11³/₄.

Protokół posiedzenia z dnia 27. Lutego odczytany został i przyjęty ze sprostowaniem żądaniem przez posła Żuka - Skarszewskiego.

Otrzymali urlopy ośmiodniowe posłowie: Bocheński, Gutowski, Trochanowski i Kulczycki.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 1.725. włącznie. Należące do właściwych komisyj, do tychże odesłanemi zostały.

Odczytano interpelację do p. Komisarza rządowego posła Żuka - Skarszewskiego, tyczącą się funduszu złożonego z r. 1854. na dotknięte nieurodzajem, głodem i tyfusem gminy podtatrzańskie. P. Komisarz rządowy po zbadaniu rzeczy obiecuje odpowiedź.

Wniesiony został do łaski marszałkowskiej wniosek posła x. Trzeszczakowskiego uastępujący:

„Proszu o uchwałę Wysokiej Pałaty, daby po

1. do budowania nowych hostyńcej ne blyżkii hromady, no cilyj kraj obowiazanyj był;

po 2. by utrymanie tych hostyńcej czerez otwitnii ciuj myta na rohaczkach usowerszało sia.“

Sprawozdanie z głosowania do komisji petycyjnej odczytuje poseł Bitous. — Otrzymali głosów posłowie: Fredro 84, Sawczyński 80, Trzeciecki 76, Samelson 73 i Zatwarnicki 62.

Z porządku dziennego sprawozdawca poseł Starowiejski wnosi od komisji funduszowej sprawozdanie wraz z wnioskiem w przedmiocie odebrania funduszu indemnizacyjnego.

Przed rozpoczęciem rozprawy szczegółowej p. Komisarz rządowy oświadcza, iż gdy wniosek komisji daje podstawę do układu o oddanie funduszu indemnizacyjnego w ręce reprezentacji krajowej, upoważnionym jest do oświadczenia, że ze strony Rządu wszelka będzie gotowość do załatwienia tej sprawy w sposób ile możności życzeniem Sejmu odpowiedni.

Następnie z oddziału I. wniosku komisji część zawierająca motyw, przyjęta zostaje przez Sejm po przeniesieniu na wniosek posła Zyblikiewicza ostatniego ustępu tej części, poczynającego się od słów: „Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi“ jako ustęp do części drugiej. — Część ta w całości jest następująca:

„Gdy patentem z dnia 17. Kwietnia 1848. wszystkie na gruntach rustykalnych w królestwie Galicyi i Lodomeryi ciężące powinności urbaryalne zniesione zostały za wynagrodzeniem ze skarbu Państwa, zatem późniejsza ustawa z dnia 7. Września 1848., orzekająca że to wynagrodzenie nastąpić powinno ze środków krajowych, do kraju naszego zastosowaną być nie może, bo sprawa wynagrodzenia była w naszym kraju już załatwiona, zanim ustawa z dnia 7. Września 1848. wyszła, tak iż ta ustawa nie zastała już w naszym kraju przedmiotu, do którego mogłaby być zastosowaną, ale zastała krajowy fundusz indemnizacyjny już uposazony ze skarbu Państwa; gdy nakoniec patent z 15. Sierpnia 1849. pateutu z dnia 17. Kwietnia 1848. co do obowiązku skarbu Państwa w tej mierze wcale nie zniósł, a tem samem zatwierdził, przeto:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem wyrzeka przekonanie, że nie tylko to, co skarb Państwa na powyższe wynagrodzenie opłacał, z prawnego obowiązku to czynił, zatem żadnego zwrotu z tego tytułu od kraju żądać nie może, ale nadto, że te wszystkie sumy, które

kraj z tego samego tytułu do funduszków indemnizacyjnych wnosił, w znaczniejszej części prawnie się nie należą i krajowi zwrócone być powinny.

Zwazywszy wszelako, że i inne kraje Monarchii opłacają jako kraje trzecią część wynagrodzenia za zniesione powinności urbaryalne; zwazywszy, że oblikwidacya wspólnych pretensyj i praw, jaką Izba posłów Rady Państwa na sesyi r. 1863. wskazała, trwaćby musiała lata; — zwazywszy, że słuszne i rychłe załatwienie tej sprawy spoczywa tak w interesie Wysokiego Rządu, jako też i kraju, a przy różności zapatrywania się Wysokiego Rządu i kraju na obopólne prawa, sprawa ta tylko w drodze ugody da się ostatecznie ku zadowoleniu obu stron załatwić.“

Następna część wniosku — zawierająca warunki i upoważnienia Wydziału krajowego — po cofnięciu poprawki, stawionej przez posła Zyblikiewicza, przyjęta jest głosowaniem nad każdym ustępem z osobna, jak następuje:

Wstęp wraz z Nr. 1.:

„Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim xięstwem Krakowskim upoważnia Wydział krajowy do odebrania w zarząd reprezentacyi krajowej funduszków indemnizacyjnych galicyjskich i wielkiego xięstwa Krakowskiego pod następującemi warunkami:

1. Jeżeli skarb Państwa zobowiąże się do opłaty połowy każdorocznej potrzeby w kapitale, rentach, procentach i kosztach zarządu w ten sposób, iż tę połowę w równych półrocznych ratach z góry do kasy Wydziału krajowego aż do zupełnego umorzenia długu indemnizacyjnego z prowizjami uiszczać będzie.“

Nr. 2. — „Jeżeli skarb Państwa zrzeknie się wszelkich pretensyj do zwrotu wszystkich subwencyj nieoprocentowanych i oprocentowanych z prowizją, jakie opłacał aż do odebrania zarządu funduszków indemnizacyjnych w zarząd reprezentacyi krajowej, tudzież jeżeli skarb Państwa przyjmie na siebie obowiązek spłacenia przypadłych do wypłaty po dzień oddania tego zarządu obligacyj i kuponów.“

Nr. 3. — „Jeżeli skarb Państwa przyjmie na siebie obowiązek zasilania kasy funduszków indemnizacyjnych zaliczkami zwrotnemi na ten wypadek, jeżeli przez niedobór w dodatkach do podatków kasa funduszków indemnizacyjnych znalazła się w niemożności uiszczenia przypadających wypłat.“

Nr. 4. — „Jeżeli oddanie zarządu funduszków indemnizacyjnych galicyjskich i wielkiego xięstwa Krakowskiego w zarząd reprezentacyi krajowej nastąpi tylko z takimi ograniczeniami, jakie gwarancya ogólna Państwa za obligacye indemnizacyjne i knpony, tudzież udział skarbu Państwa przez ową roczną dotacyę koniecznie za sobą pociąga, wszelkie inne ograniczenia zaś opuszczone zostaną.“

Dalszy ciąg przyjęty według poprawki posła Koczyńskiego:

„Pod temi warunkami Wydział krajowy zrzeknie się imieniem kraju wszelkich pretensyj, które służą krajowi w moc wyrażonych na wstępie ustaw do zwrotu sum przez kraj do funduszków indemnizacyjnych galicyjskich opłacanych.

Dając takie upoważnienie Wydziałowi krajowemu, Sejm oświadcza, iż to umocowanie i częściowe zrzeczenie się praw tylko na ten wypadek ważnem jest, jeżeli warunki powyższe prawomocnie przyjęte będą i najwyższą uzyskają sankcyę; w razie przeciwnym wstrzyma się Wydział krajowy z odebraniem funduszków indemnizacyjnych.“

Ostatni zaś ustęp tego numeru przyjęty według poprawki posła Zyblikiewicza:

„Wydział krajowy przystąpi natychmiast do rokowań, aby ile możności na tej jeszcze kadencyi Sejmowi zdał sprawę.“

Oddział II. wniosku komisji przyjęty, jak następuje:

„Wysoki Sejm raczy objawić zyczenie, aby tak we Lwowie jak i w Krakowie dla obrony funduszu indemnizacyjnego zasiadał zastępca tego funduszu przez Wydział krajowy mianowany w tym charakterze i z tym zakresem działania, jaki dotąd przy tych komisjach przysłuży zastępcy skarbu Państwa.“

Trzecie czytanie wniosku komisji funduszowej w przedmiocie funduszków indemnizacyjnych zaraz jest przedsięwzięte i takowy według brzmienia powyższego przez Sejm przyjęty.

Z porządku dziennego przychodzi pierwsze czytanie wniosku Wydziału krajowego o usunięciu rubryki wydatków na podwoły z budżetu krajowego na przyszłość, poczynawszy od roku administracyjnego 1866. — Na wniosek posła Laskowskiego wniosek ten odesłany zostaje do komisji budżetowej.

Poseł Lipczyński popiera w pierwszym czytaniu wniosek swój o policyi zdrowia. — Izba odesłała go do Wydziału krajowego.

Posel Tarczanowski popiera wniosek swój o ulzenie ciężarów publicznych mieszkańcom podgórze w obwodzie sanockim i samborskim. Izba odseła go do komisji administracyjnej.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 3ciej, naznaczając następne posiedzenie na dzień 1. Marca z porządkiem dziennym następującym:

1. Sprawozdanie komisji, o zmianie §. 13. statutu krajowego.
2. Sprawozdanie komisji, o instrukcyi dla Wydziału krajowego.
3. Sprawozdanie komisji, o etacie urzędników i sług Wydziału krajowego.
4. Sprawozdanie komisji administracyjnej, o wniosku posła Starucha co do kosztów sanitarnych.
5. Pierwsze czytanie wniosku posła Kowbasiuka, o *jura stolae*.
6. Pierwsze czytanie wniosku posła Rusieckiego, o mesznm.
7. Pierwsze czytanie wniosku posła x. Trzeszczakowskiego, o seminaryach nanczycielskich.
8. Pierwsze czytanie wniosku posła Krzysztofowicza, o statucie dla miasta Stanisławowa.

L. Sapięha , w. r.

F. Paszkowski, w. r.

L. Wodzicki, w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 28. Lutego 1866. r. wniesionych do Sejmu:

1656. Miasto Rzeszów, przez posła Zbyszewskiego, o udzielenie osobnego statutu.
1657. Piwowar Antoni, przez posła x. Stępkę, o niesłuszną opłatę z gruntu.
1658. Gminy Trześniów i Buków, przez posła x. Stępkę, o sprzedanie im gruntów dworskich, lub o wieczystą dzierżawę.
1659. Gmina Denysów, przez posła hr. Gołuchowskiego, o zapomogę.
1660. Gmina Chocimirz, przez posła hr. Gołuchowskiego, o zapłatę za robocizną przy gościńcu.
1661. Magistrat miasta Przeworska, przez posła Zyblikiewicza, o pozostawienie tamże urzędu powiatowego.
1662. Właściciele większych i mniejszych posiadłości, xięża obojga obrządków i przemysłowcy obwodu sanockiego, przez posła Ludwika Skrzyńskiego, o zmianę projektu rządowego co do podziału terytorjalnego obwodu sanockiego.
1663. Kowalewski Adam, właściciel dóbr Bircza, przez posła Ludwika Skrzyńskiego, ofiaruje bezpłatne pomieszczenie urzędu powiatowego na lat 6, w razie przeznaczenia siedziby urzędu tamże.
1664. Właściciele posiadłości większych i przedsiębiorstw gorzelnianych obwodu sanockiego, przez posła Ludwika Skrzyńskiego, o zmianę sposobu obliczenia podatku gorzałczanego dla gorzelń galicyjskich.
1665. Mieszkańcy obwodu sanockiego, przez posła Ludwika Skrzyńskiego, o uwolnienie testamentów od opłat stemplowych.
1666. Właściciele posiadłości dworskich i gminy powiatu podhajeckiego i miasta Podhajce, przez posła Kabata, o pozostawienie tamże urzędu powiatowego.
1667. Przedmieścia grodeckie, przez posła x. Trzeszczakowskiego, o uwolnienie od konkurencyi do drogi z Zimnejwody do Hoszan.
1668. Właściciele posiadłości dworskich, przez posła Koczyńskiego, o siedzibę urzędu powiatowego w Podgórzu.
1669. Gmina Hołutki, przez posła x. Kaczałę, o zapomogę.
1670. Gmina Toki, przez posła x. Kaczałę, o zapomogę.
1671. Gmina Siemuszowa, przez posła Łapiczaka, o pożyczkę.
1672. Gmina Strzeliska, przez posła Czajkowskiego, o przyłączenie do powiatu bobreckiego.
1673. Gminy Dobra, Łodzina, Hłomecza i inne, przez posła Rusieckiego, o przyłączenie do powiatu sanockiego.
1674. Gminy Leszczawa, Leszczawki i inne, przez posła Rusieckiego, o przyłączenie do powiatu sanockiego.
1675. Gminy Ułucz i Hroszówka, przez posła Rusieckiego, o przydzielenie do powiatu sanockiego.
1676. Wierzbicki, właściciel dóbr Kutkorz z przyległościami, przez posła Gnoińskiego, o przyłączenie do powiatu buskiego lub złoczowskiego.
1677. Gmina Wołków, przez posła x. Szwedzickiego, w sprawie pastwiska zwanego Moczary.
1678. Gmina Wołków, przez posła x. Szwedzickiego, o przydzielenie do powiatu lwowskiego.
1679. Zarząd dóbr brzezańskich, przez posła Cywińskiego, o pozostawienie włości Bażnikówka, Sarańczuki i Trościaniec przy powiecie brzezańskim.
1680. Gmina Kalne, przez posła x. Polowego, o odpisanie podatków.
1681. Gmina Kalne, przez posła x. Polowego, o zapomogę.
1682. Gmina Chodorkowce, przez posła x. Dzerowicza, o zapomogę i odpisanie podatków.
1683. Gmina Podborodyszczce, przez posła x. Polowego, o zapomogę.
1684. Gmina Kocurów, przez posła x. Dzerowicza, o odpisanie podatków.
1685. Gmina Wodniki, przez posła x. Dzerowicza, o przeniesienie wydatków potrzeb kościelnych na fundusz religijny.
1686. Gmina Wodniki, przez posła x. Dzerowicza, o odroczenie wypłaty podatków.
1687. Lekczyńska Eufemia, przez posła Smolkę, o przydzielenie wsi Czerteż do powiatu kałuskiego.

1688. Gmina Podhorce, przez posła Zahorojkę, o zapomogę.
1689. Gmina Łopuszna, przez posła Kaczkowskiego, o przydzielenie do powiatu samborskiego.
1690. Proców Piotr i Babinczuk Gabryel, przez posła x. Guszalewicza, o zapomogę.
1691. Gmina Cwałowa, przez posła Zahorojkę, o zapomogę.
1692. Gmina Hucisko, przez posła Zahorojkę, o zapomogę.
1693. Gmina Zabłotowce, przez posła x. Kuziemskiego, o siedzibę c. k. urzędu nie w Żydaczowie, lecz w Mikołajowic.
1694. Gmina Zabłotowce, przez posła x. Kuziemskiego, o pożyczkę.
1695. Gmina Międzyrzecze, przez posła x. Kuziemskiego, o pożyczkę.
1696. Właściciele posiadłości dworskich w Tuchowie, przez posła Boczkowskiego, w sprawie katastralnej.
1697. Leonowiczowa Anastazyja, przez posła Boczkowskiego, o podwyższenie pensyi.
1698. Mieszkańcy miasta Krakowa, przez posła Boczkowskiego, o przywrócenie wykładów historii powszechnej, historii i literatury polskiej w kursach pedagogicznych przy szkole ś. Jana — i we wszystkich szkołach Galicyi.
1699. Miasto Starasól, przez posła Ławrowskiego, by żupę solną, skład solny albo wyprzedaż surowicy utworzono tamże.
1700. Gmina Dobcze, przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o zapomogę i pożyczkę.
1701. Gminy Cisna, Dołżyce i inne, przez posła Starucha, o zapomogę.
1702. Rad Mikołaj i Segin Dmytro, przez posła Starucha, o zapomogę.
1703. Gmina Polanczyk, przez posła Starucha, o zapomogę.
1704. Gmina Rzepedź, przez posła Starucha, o zapomogę.
1705. Szelińska Maria, przez posła Zatwarnickiego, o zapomogę.
1706. Gmina Nowoszyce, przez posła Krawcowa, o zapomogę.
1707. Izba handlowo-przemysłowa w Krakowie, przez posła Kirchmajera, popiera prośbę miasta Biały, o siedzibę urzędu tamże.
1708. Gminy Łysagóra i Stary Żmigród, przez posła Pudła, o niełączenie dworów z gminami i o prawo do propinacyi.
1709. Gminy Łysagóra i Stary Żmigród, przez posła Pudła, o prawo do lasów dworskich.
1710. Gminy Łysagóra i Stary Żmigród, przez posła Pudła, o zapomogę.
1711. Gminy Łysagóra i Stary Żmigród, przez posła Pudła, o przyłączenie do powiatu w Jaśle lub w Krośnic.
1712. Gmina Kamienopol, przez posła x. Szwedzickiego, o pożyczkę.
1713. Miasto Rzeszów, przez posła Zbyszewskiego, w sprawie osobnego poboru do wojska chrześcian i izraelitów.
1714. Wajgartowie Walery i Joanna, właściciele Podliszek i Stroniatyna, wraz z gminami, przez posła Zbyszewskiego, o przyłączenie do powiatu lwowskiego.
1715. Kruszelnicki Józef, przez posła x. Szwedzickiego, o folgę w wypłacie podatków.
1716. Gmina Hołosko małe, przez posła x. Ruczkę, o odłączenie od szkoły wielkohołoskiej, a przyłączenie do kleparowskiej.
1717. Zarząd dóbr państwa Wiśniowczyk i Podhajca, przez posła Kabata, o przyłączenie Wiśniowczyka do powiatu podhajeckiego.
1718. Gminy powiatu wiśniowczyckiego, przez posła Kabata, o pozostawienie urzędu powiatowego w Wiśniowczyku.
1719. Doliński Konstanty, przez posła Koczyńskiego, o rychłe rozstrzygnięcie sprawy względem pokrzywdzenia go przez sądy wojskowe.
1720. Gmina Dobrowlań, przez posła Karpińca, o uwolnienie od konkurencyi do budowy kościoła w Zaleszczykach.
1721. Gmina Lackie Mety, przez posła x. Naumowicza, o zapomogę i rozłożenie podatków bieżących na lat trzy.
1722. Włościanie z Horiejowa, przez posła x. Guszalewicza, o pożyczkę.

1723. Miasto Stary Sącz, przez posła Kmietowicza, o siedzibę tamże urzędu powiatowego.

1724. Gmina Wytrzyszczka, przez posła Hebde, o inny szacunek katastralny.

1725. Ruchlowicz Michał, przez posła Agopsowicza, o nieprawną rewizję w domu jego wykonaną.

Z tych liczby: 1.659, 1.669, 1.670, 1.671, 1.680, 1.681, 1.682, 1.683, 1.684, 1.686, 1.688, 1.690, 1.691, 1.692, 1.694, 1.695, 1.700, 1.701, 1.702, 1.703, 1.705, 1.706, 1.710, 1.712, 1.715, 1.721, 1.722 odsełają się wprost do Wydziału krajowego;

liczby zaś: 1.661, 1.662, 1.663, 1.666, 1.668, 1.672, 1.673, 1.674, 1.675, 1.676, 1.678, 1.679, 1.687, 1.689, 1.693, 1.707, 1.711, 1.714, 1.717, 1.718, 1.723 do komisji dla spraw administracyjnego podziału kraju;

nareszcie liczby: 1.696 i 1.724 do komisji katastralnej.